

Liderzy szyiccy, partie irackie

Liderzy szyiccy w sektorze centralno-południowym

SPIS				TREŚCI:
1.	Relacje	między	liderami	szyickimi
2.		Charakterystyka		przywódców
2.1.	Ajatollah		Abul-Qasim	al-Khoei
2.2.	Ajatollah	Mohammad	Sadiq	al-Sadr
2.3.	Ajatollah	Muhammad	Baqir	al-Sadr
2.4.	Ajatollah	Mohammed	Bakir	al-Hakim
2.5.	Ajatollah	Sayyid	Ali	Sistani
2.6.	Ajatollah	Kazim	al-Husseini	al-Haeri
2.7.	Sayyid	Abdul	Majid	al-Khoei
2.8.		Muqtada		al-Sadr
2.9.	Abdul		Aziz	al-Hakim
3.		Ugrupowania		polityczne
3.1.	IRACKI	KONGRES	NARODOWY	(INC).
3.2.	RUCH NA	RZECZ MONARCHII	KONSTYTUCYJNEJ	(CMM)
3.3.	WYSOKA RADA	REWOLUCJI ISLAMSKIEJ	W IRAKU	(SCIRI)
3.4.	RUCH WOLNYCH	OFICERÓW	IRACKICH	(IFOM)
3.5.	IRACKIE	POROZUMIENIE	NARODOWE	(INA)
3.6.	IRACKA	PARTIA	KOMUNISTYCZNA	(ICP)
3.7.	HIZB	AD-DAWA		AL-ISLAMIJJA
3.8.	DEMOKRATYCZNA	PARTIA	KURDYSTANU	(KDP)
3.9.	PATRIOTYCZNA UNIA KURDYSTANU (PUK)			

*

1. Relacje między liderami szyickimi

2. Charakterystyka przywódców

2.1. Ajatollah Abul-Qasim al-Khoei

Urodzony w Rajab 15, 1317 A. H. (19 listopada 1899) w Khomeini w Iranie. Zmarł w Safar 8, 1413 (8 sierpnia 1992), w swoim domu w Kufie na niewydolność serca.

Od wczesnego dzieciństwa al - Khoei interesował się perskim i arabskim językiem oraz poezją. W 1330 A. H. / 1912 A. D. al — Khoei migrował do an — Najaf (al — Ashraf, Irak) w celu pogłębienia swojej wiedzy. Już wtedy został uznany za człowieka błyskotliwego i gotowego do przyswajania wiedzy. Al - Khoei otrzymał tytuł „Ajatollah” kiedy miał trzydzieści lat.

Uważany za twórcę odmiennej szkoły myśli, zasad prawoznawstwa i prawa islamskiego a także za wiodącego tłumacza „kalam’ — scholastyk teologii — "rijal" — badania biografii ahadith. Proroaka tradycji „fiqh” — prawoznawstwo — „tafseer” Ponadto interesował się astronomią, matematyką i filozofią.

Napisał 37 książek i traktatów, z których większość z nich została opublikowana.

- Lectures in the Principles of Jurisprudence — 10 tomów
- Biographies of Narrators of Tradition — 24 tomy.
- Islamic Law — 18 tomów.
- Al-Bayan fi tafsir al-Qur'an (The Elucidation of the Exegesis of The Qur'an)
- Minhaju-us-Saliheen (The Path of the Righteous) — 2 tomy, (praktyczny przewodnik po religii i prawie) .
- Anthology of Religious Questions — Concise version of the Path of the Righteous.
- Mabani al-Istinbat (Edifices of Deduction) Principles of Jurisprudence.
- Ajwad-at-Taqrirat (The Best of Regulations) Principles of Jurisprudence.
- Sharh-el-Urwatul-Wuthqa (Commentary on The Steadfast Handle) — Jurisprudence.
- Treatise on Suspected Attire — Risala fil Libas Al-Mashkok, Evidential Jurisprudence.

Jego życie było poświęcone na zakładaniu ośrodków opieki społecznej, kulturalnej i zakładów wychowawczych dla muzułmanów na całym świecie. Instytucje, które założył:

- Al-Akhund
- Darul Hikmah (House of Theosophy)
- Madinatul Ilm w Qom, Iran, uważane za jedno z największych teologicznych centrów w szyickim świecie.
- As-Sayyid al-Khoei Center in Bangkok, Thailand.
- As-Sayyid al-Khoei Center in Dhakkah, Bangladesh.
- Ahlul-Bayt University, Islamabad, Pakistan.
- Imam al-Khoei Orphanage Beirut, Lebanon
- Imam As-Sadiq Education Institute for Boys, London, U.K.
- Imam As-Sadiq Education Institute for Girls, London, U.K.
- Al-Iman School, New York, U.S.A.

Imam al-Khoei był człowiekiem dialogu, pokoju i porozumienia, nie popierał przemocy i promował tolerancję oraz wartości, które odzwierciedlają człowieka i uniwersalne zasady Islamu. Ajatollah al-Uzma a -Khoei organizował pomoc dla ofiar wojny afgańsko-rosyjskiej. Kiedy klęski żywiołowe dotknęły Bangladesz, Indie, Kaszmir i Iran, al-Khoei dał rozkaz pomocy ofiarom tych katastrof nie bacząc na ich szkoły muzułmańskiego prawa. Ponadto, był współtwórcą zakładania studni i kanałów nawadniających w odizolowanych wsiach Afryki Wschodniej. Liczne projekty domów, szkół, ruchomych i stałych klinik finansowane były przez dobrowolne składki od wiernych szyitów, nad którymi sprawował nadzór i administracyjne kierownictwo.

W następstwie gwałtownego stłumienia popularnego powstania w Iraku po Wojnie w Zatoce Perskiej (War Gulf) przez oddziały Saddama, został zatrzymany z wszystkimi członkami jego rodziny i przewieziony do Bagdadu. Pod przymusem wystąpił razem z Saddamem w telewizji. Powrócił do an-Najaf bez rodziny. Przebywał w areszcie domowym do 20 marca 1991.

HAWZA

Dziesięć wieków temu, uniwersytet — typu *hawza* został założony przez shaikh Muhammad ibn al — Hassan al-Toosi. Al-Toosi był intelektualnym geniuszem w szerokim tego słowa znaczeniu był w stanie wchłaniać różne rodzaje wiedzy i nauki. Stał się niekwestionowanym władcą w *fiqh*, założycielem nauki *hadith*, nowatorskim mentorem nauki *usool*. W ten sposób al-Toosi dał podłoże do założenia *hawzy*, która działa od 449 A. H.

Od tego roku *hawza* przeszła trzy znaczące okresy:

- pierwszy rozciągnął się od ustanowienia do początku dziesiątego wieku;
- drugi okres rozpoczął się od dziesiątego wieku i skończył się na początku dwunastego wieku;
- trzeci okres rozpoczął się od dwunastego wieku i trwa do obecnych czasów.

Podczas każdego z tych okresów wiele osobowości przyczyniły się do rozwoju i poprawy tego wielkiego uniwersytetu. Jednak największymi zasługami może poszczycić się Abul — Qasim al — Moosawi al-Khoei podczas jego rządów *hawza* stała się pełna energii, produktywności i zyskała światową sławę. Uczeni opisali ten szczególny okres jako okres Renesansu *hawza*. Całe nowe pokolenie uczonych ukończyło studia jako mistrzowie nauk *fiqh*, *usool*, *hadith*, *rijal al ilm*, *tafseer* i *kalam al ilm*

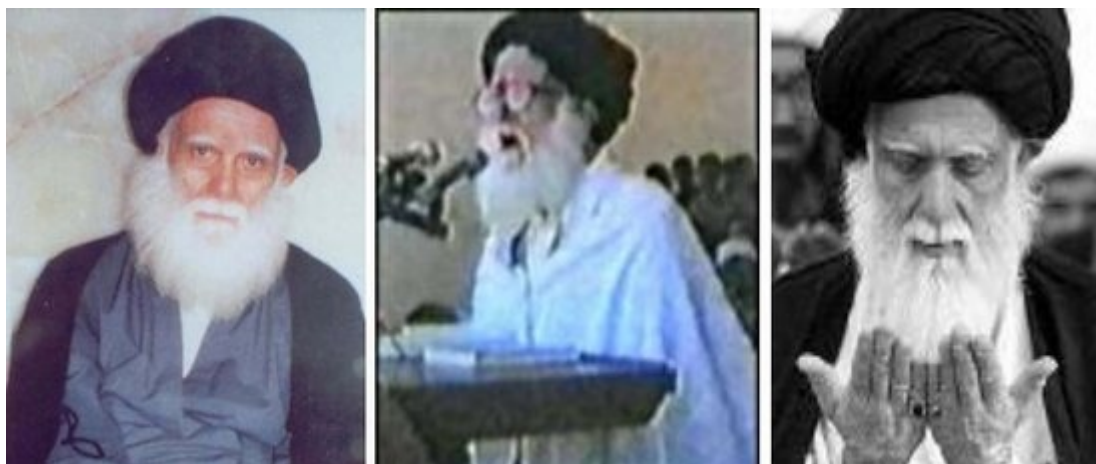
Abul — Qasim al — Khoei był za rozwojem i poprawą teologicznej szkoły Najaf znanej jako *hawza al ilmiyya*. Był opisywany przez studentów jako współczujący ojciec a także, ten który wprowadził w życie najsurowsze zasady islamskiej wiary.

Hawza w an-Najaf al-Ashraf przyciągała studentów z całego świata, gdzie byli nauczani: filozofii, teologii i prawoznawstwa. Zawiera w swojej bibliotece 25000 książek i około 6000 cennych rękopisów (manuskryptów) ze starożytności.

Ponad 70% szyickich uczonych w całym świecie muzułmańskim jest absolwentami *hawza* al — Khoei albo studentami. Do nich możemy zaliczyć:

- Ajatollah Sayyid Muhammad Baqir al — Sadr — filozof, teolog i ekonomista,
- Ajatollah Sayyid Ali al — Sistani.

2.2. Ajatollah Mohammad Sadiq al-Sadr

Ayatollah Mohammed Mohammed — Sadiq al-Sadr (56 lat) urodził się w 1943 roku. Zginął 18 lutego 1999 wraz z dwoma synami, Mustafą (34) i jego młodszym bratem Mu'ammal. Zostali oni zamordowani przez reżim Saddama w Iraku. Jego syn Mustafa był żonaty z córką zamordowanego Sayyid Mohammed Baqir al-Sadra. Kolejny al-Sadr dołączył do wielkich niewinnych, zabity ze względu na swoje stanowiska wobec Saddama Husajna.

2.3. Ajatollah Muhammad Baqir al-Sadr

Urodzony Ziqa'adah 25 1353/1934. Zmarł: 1400 /9 kwietnia 1980

Ayatollah Baqir stracił ojca kiedy miał 4 lata. Wychowali go matka i starszy brat Ismail al-Sadr. Od wczesnego dzieciństwa odznaczał się niezwykłą inteligencją i uzdolnieniem do nauki. Kiedy miał 10 lat rozmawiał o doktrynalnych sprawach i historii jak gdyby spędził dekady opanowujące te wiadomości. W wieku 11 lat napisał książkę o logice. Nazywany irackim Chomeinim.

W 1948 r. rozpoczął naukę w an-Nadżafie, a w 1958 r. na prośbę swojego przyjaciela Taliba ar-Rifa'iego włączył się w działalność polityczną jako członek władz powstałej rok wcześniej Dżamijjat al-Ulama fi An-Nadżaf al-Aszraf, w której działał do 1962 r. Od 1963 r. do śmierci nauczał w „hauzie” w an-Nadżafie. Al-Sadr od początku był wrogo nastawiony do władz republikańskich Iraku, jednak napięcie pomiędzy władzą a nim doszło do szczytu po przejściu steru rządów przez partię BAAS w 1968 r., która dążyła do „sunnizacji” społeczeństwa irackiego. W 1971 r. al-Sadr ogłoszony został mardża at-taklid, czyli największym autorytetem religijnym w islamie szyickim. W 1977

r. został aresztowany jako inspirator i uczestnik antyrządowego powstania. Po przejściu władzy przez Saddama Husajna uznany został za głównego przywódcę muzułmańskiego ruchu oporu w Iraku. Jeszcze w czerwcu 1979 r. osadzono go w areszcie domowym, najpierw w An-Nadżafie, potem zaś w Bagdadzie, gdzie pozostał aż do 8 kwietnia 1980 r., kiedy to został zamordowany wraz ze swoją siostrą Bint Hudą z rozkazu Saddama Husajna. Jedną z przyczyn aresztowania był zamiar odwiedzenia Chomeiniego i złożenia mu gratulacji w związku ze zwycięstwem dowodzonej przez niego rewolucji muzułmańskiej. Poparcie dla Chomeiniego w jego walce z basistami spowodowało, że Saddam uznał al-Sadra za wroga numer jeden, który może doprowadzić do upadku świeckiego państwa irackiego. Wyeliminowanie go z gry Saddam uznał za jedyny sposób na przetrwanie jego reżimu. Tym bardziej, że w swoich pismach al-Sadr dużo wcześniej wypowiadał się za stworzeniem państwa muzułmańskiego nie tylko w Iraku, ale w każdym możliwym miejscu. Wydarzenia irańskie przekonały baasistów, że nie muszą to być tylko czysto teologiczne rozważania. A. Hourani określił al-Sadra jako „postać ważną nie tylko w Iraku, ale w życiu całego świata szyickiego, a nawet wszystkich muzułmanów”. Był zarówno wybitnym teologiem i prawnikiem, jak i aktywnym i popularnym działaczem politycznym, czym zdecydowanie różnił się od swego mistrza, ajatollaha Kho'iego. To właśnie jego charyzmat przywódczy i wpływy, jakie miał wśród społeczeństwa irackiego doprowadziły do zamordowania go przez służby specjalne. Jak pisze Samir al-Khalil, przez śmierć al-Sadra iraccy szyici zyskali wprawdzie kolejnego szahida, ale stracili osobowość, która mogła równać się z Chomeinim. Poza tym w chwili śmierci był jedynym Arabem spośród ośmiu ajatollahów będących mardża at-taklid. Odtąd ruch szyicki w kraju uległ wyraźnemu rozpadowi. W swych rozlicznych pracach teoretycznych zajmował się najrozmaitszymi aspektami doktryny muzułmańskiej: filozofią, egzegezą koraniczną, logiką, edukacją, prawem konstytucyjnym, ekonomią i bankowością muzułmańską, teorią władzy w islamie (tzw. wilajat al-fakih) i dziejami szyizmu — lista ta nie wyczerpuje jeszcze wszystkich dziedzin jego badań. Cała myśl al-Sadra opiera się na muzułmańskim przekonaniu, że Bóg jest źródłem i władcą wszystkiego, co istnieje na ziemi — przekonanie to kształtuje i przenika całą ideologię religijną, polityczną i ekonomiczną uczonego, będąc jednocześnie wezwaniem do powrotu ku czystemu źródłom islamu. Wśród ważnych prac al-Sadra wymienić można opublikowaną w 1959 r. monografię „Falsafatuna” [‘nasza filozofia’], ale za najważniejsze dzieło al-Sadra uznawana jest dwutomowa praca „Iktisaduna” [‘nasza ekonomia’], wydana w latach 1959-1961 oraz opublikowana w 1969 r. monografia o bankowości muzułmańskiej „Al-Bank al-la ribawi fi al-islam” [‘bank bez lichwy w islamie’]. „Iktisaduna” pozostaje najważniejszym dziełem na temat ekonomii muzułmańskiej powstałym w XX w. Opisuje ona system ekonomiczny alternatywny wobec dwóch funkcjonujących wtedy systemów — socjalistycznego i kapitalistycznego, które poddane są przez autora szczegółowej krytyce. Ze względu na siłę komunistycznych wpływów w Iraku w latach 50. i 60. szczególny nacisk położony został na krytykę systemu komunistycznego, nie tylko zresztą gospodarczego - krytyka ajatollaha dotyczy wszelkich aspektów filozofii marksistowskiej. Idee zawarte w „Iktisaduna” stały się jednym ze źródeł inspiracji dla Muzułmańskiego Frontu Wyzwolenia (FIS) w Algierii. Druga ze wspomnianych prac to analiza funkcjonowania banków w kontekście zakazów wynikających z prawa muzułmańskiego. Al-Sadr

zainteresowany był także koncepcją państwa muzułmańskiego i prawa konstytucyjnego, co w jego teorii politycznej ma ścisły związek. Problemy te omówione zostały głównie w pracach „Chilafat al-insan wa-szahadat al-anbija” [‘kalifat człowieka i świadectwo proroków’] oraz „Lamha fikhijja tamhidijja an maszru dustur al-dżumhurijja al-islamijja fi Iran” [‘wstępne uwagi prawne o projekcie konstytucji republiki muzułmańskiej w Iranie’] wydanych w jednym tomie w 1979 r. Idee al-Sadra wywarły wpływ na rzeczywisty kształt ogłoszonej w kilka miesięcy później konstytucji Iranu.

2.4. Ajatollah Mohammed Bakir al-Hakim

Urodzony 12 lipca 1939 roku w An-Nadżafie, szyicki duchowny, który wrócił do Iraku po 23 latach pobytu na emigracji w Iranie.. W an-Nadżafie studiował teologię i tam również szybko włączył się w działalność religijno-polityczną na terenie Iraku wraz ze swym ojcem oraz ajatollahem Sajjidem Muhammadem Bakirem al-Sadrem. W 1972r. został aresztowany i był torturowany przez basistów, wkrótce jednak władze uwolniły go pod naciskiem opinii publicznej. Po raz kolejny został aresztowany po powstaniu ludowym w lutym 1979 r. w An-Nadżafie i skazany przez specjalny sąd, ale w lipcu 1979 r. ponownie odzyskał wolność. Po 1979 r. kontynuował swoją współpracę z Al-Sadrem do jego śmierci w 1980 r. W tymże roku, wkrótce po wybuchu wojny iracko-irańskiej Al-Hakim opuścił Irak i udał się na emigrację do Iranu i brał aktywny udział w powstaniu Najwyższego Zgromadzenia Rewolucji Muzułmańskiej w Iraku. W 1982 r. powołał tam do życia Najwyższą Radę Rewolucji Islamskiej w Iraku (SCIRI) — największą organizację opozycyjną irackich szyitów. Ajatollah odnosi się z dystansem do USA i ich planów powojennego urzędzenia Iraku (Polska Zbrojna). Na wiecu w Basrze, w obecności 10 000 zebranych przedstawił się słowami „Jestem żołnierzem islamu, służącym irackiemu narodowi” (Der Spiegel -12.05.03 r.). Następnie odbył podróż (coś w rodzaju demonstracji jego wpływów) do większości miast w środkowym i południowym Iraku, czyli także do tych które wkrótce znajdą się w strefie polskiej. Wszędzie witały go tysiące zwolenników. Rząd Saddama ostro zareagował na działalność polityczną ajatollaha i w 1983 r. aresztował 125 członków jego rodziny, z czego 18 skazał na śmierć — wyroki zostały wykonane. W styczniu 1988 r. zamordowany został w Sudanie jego brat, Mahdi al-Hakim, co nie powstrzymało działalności politycznej Sajjida Muhammada przeciwko reżimowi basistowskiemu. Poza działalnością polityczną Mohammad al-Hakim uprawia również pisarstwo religijne. Był wybitnym specjalistą w zakresie nauk koranicznych i historii islamu. Opublikował ponad 20 książek, w tym „Daur Ahl al-Bajt fi bina al-dżama'a as-saliha” [‘rola Ludzi Domu w budowie sprawiedliwego społeczeństwa’] (2 tomy), „Ulum Al-Kuran” [‘nauki Koranu’] (1996) i „Saurat al-Imam al-Husajn” [‘rewolucja imama Al-Husajna’]. Prowadził także szeroką działalność pedagogiczną. W 1993 r. był współzałożycielem Markaz Dirasat Tarich al-Irak al-Hadis [Centrum Badań nad Współczesną Historią Iraku] z tymczasową siedzibą w Kummie (Iran). Centrum obejmuje instytut badawczy, bibliotekę, archiwum i drukarnię.

Jako przywódca największego opozycyjnego ugrupowania w Iraku Al-Hakim spotykał się z wieloma przedstawicielami życia politycznego na Bliskim Wschodzie i na świecie (emir Kuwejtu, prezydent Turcji Süleyman Demirel, przedstawiciele najwyższych władz Iranu — Ali Chamene'i, Ali Akbar Haszemi Rafsandżani i Mohammad Chatami). Utrzymywał również przyjazne stosunki z Kurdami irackimi (zarówno z frakcją Talabaniego, jak i Al-Barzaniego) oraz z mniejszością asyryjską.

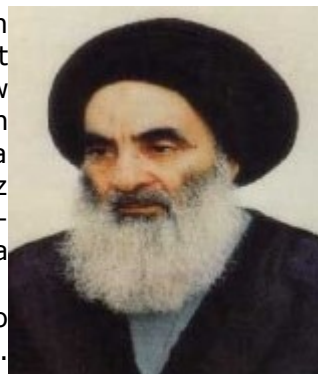
Ajatollah Sajjid Mohammad Bakir al-Hakim był najważniejszym przedstawicielem szyickiej hierarchii w Iraku i to jemu właśnie przypadło wprowadzić szyizm iracki w XXI wiek, który rozpoczyna się pytaniem o najbliższe losy jego ojczyzny. Zginął w zamachu bombowym w an-Nadżaf 29 sierpnia 2003 roku.

2.5. Ajatollah Sayyid Ali Husayni Sistani

Ajatollah Sayyid Ali Husayni Sistani urodzony w Rabi'ul Awwal 1349 A.H. (1930 A.D.) w Mashhad (Iran) w rodzinie znanej z głębokich tradycji religijnych. Uczył się arabskiej literatury i retoryki. Pogłębiał swoją wiedzę teologiczną w dobrze znanych religijnych szkołach w Khurasan. Ajatollah Sistani uczęszczał na wiele wykładów z Kharij i korzystał z wiedzy Allamah Muhaqqiq Mirza Mahdi Isfahani oraz Allamah Mirza Mehdi Isfahani. W 1948 Sistani rozpoczął studia w Qom, gdzie wielki wpływ miał na niego Ajatollah Boroujerdi. Skorzystał z ogromnej

wiedzy Ajatollaha Boroujerdi szczególnie w usool (zasad) i fiqh (prawoznawstwo). Tam też brał udział w wykładach Ajatollaha Hujjat Kuhkamari. Jego zapał do religii zaprowadził Sistaniego do Najafu w 1951, gdzie wziął udział w wykładach Ajatollaha Hakeema, Shaykh Husayna Hilli i Ajatollah Khoei. Przez dziesięć lat uczęszczał na zajęcia Ajatollaha Khoei na temat fiqh i usool. Od 1948 roku aż do teraz Ajatollah Sistani uczy się Kharij, Usool (bazując na książce „al — Makaasib” napisanej przez Shaykh Ansaari) a także z Tahaara (czystość).

73-letni Ali Sistani zajmuje obecnie stanowisko wielkiego ajatollaha Nadżafu. Siódmy przywódca duchowy szyitów w Iraku. Ajatollah Said Ali al-Husseini al-Sistani, cieszy się wielkim szacunkiem współwyznawców i mógłby odegrać konstruktywną rolę w tworzeniu nowej administracji kraju.

2.6. Ajatollah Kazim al-Husseini al-Haeri

Sayyid Ha'iri urodzony w Karbali w 1938 roku. W wiek pięciu lat rozpoczął naukę pod nadzorem matki — jego pierwszy nauczyciel. W wieku siedmiu lat edukacją jego zajął się ojciec. Nauczył młodego Sayyid Ha'iri tekstów seminaryjnych.

Siedemnastoletni Ha'iri, uczęszczał na wiele wykładów Sayyid Mahmoud Shahroudi na poziomie Kharij — korzystając z jego wiedzy w zakresie Fiqh (prawoznawstwo) i Usool (zasad). Jego nauka pod nadzorem Shahroudi trwała około osiemnaście lat. Później został przedstawiony Ayatollah Sayyid Muhammad Baqir al-Sadr. Przez czternaście lat korzystał on z jego wiedzy na temat filozofii, ekonomii oraz fiqh i usool,. W 1973 roku Ha'iri opuścił Irak i migrował do świętego irańskiego miasta Qom, gdzie obecnie uczy Fiqh i usool na poziomie Kharij w Islamskim Seminarium Qum

2.7. Sayyid Abdul Majid al-Khoei

Sayed Abdul Majid Al Khoei 1962 — 2003

Abdul Majid al — Khoei urodził się w Nadżafie w 1962 roku. Jako chłopiec w domu swojego ojca często spotkał szyickich i sunnickich uczonych, a także kurdyjskich duchownych z północnego Iraku.

Syn Ayatollah Abul-Qassim al-Khoei. Al-Khoei uciekł do London w 1991 roku. Otrzymał azyl polityczny, osiadł z rodziną w Kilburn na północ od Londynu, gdzie prowadził jedną z największych muzułmańskich organizacji charytatywnych al - Khoei Foundation. Finansował stypendia dla muzułmańskich studentów, prowadził podstawową i średnią szkołę, pomagał chorym i azylantom. Próbował poprawić sytuację w południowym Iraku po wprowadzaniu sankcji gospodarczych w latach 90-tych.. Był częstym gościem 10 Downing Street (siedziba premiera Wielkiej Brytanii), często poruszał stosunki rasowe wrażliwe dla świata muzułmańskiego z Tony Blair'em. Powrócił do Iraku z wygnania, by pośredniczyć między Irakijczykami a Amerykanami i Brytyjczykami. Ostatnio al — Khoei zajmował się polityką, popierając irackie grupy opozycyjne. Abdul Majid al — Khoei został zabity przez tłum w Nadżafie 10 kwietnia 2003 roku, zostawił żonę Laye, trzech synów i jedną córkę, którzy kształcą się i mieszkają w Anglii.

2.8. Muqtada al-Sadr

Muqtada al-Sadr, 30-letni syn Mohammeda Sadiq al-Sadra, przywódcy szyitów zabitego wraz z dwoma synami, Mustafa (34) i jego młodszym bratem Mu'ammal w 1999 roku. Po tym wydarzeniu, Muqtada utworzył Jimaat-e-Sadr-Thani i zaczął ruch oporu przeciw reżimowi Saddam. Oprócz dwóch kurdyjskich organizacji, jego była jedyną organizacją, którą walczyła z reżimem Saddama. Jest przeciwny obecności amerykańskich oddziałów na irackiej ziemi.

2.9. Abdul Aziz al-Hakim

Abdul Aziz al Hakim, brat przywódcy Najwyższej Rady Rewolucji Islamskiej w Iraku mułły Mohameda Bakira al Hakima. Radę w 1982 r. założyli w Teheranie duchowni szyi. Z całej opozycji rada wypowiada się najbardziej krytycznie o amerykańskiej obecności w Iraku i ogranicza swój udział w zebraniach mających wyłonić nowe władze. Abdul — Aziz al — Hakim powrócił do Iraku 16 kwietnia 2003 roku po 20 latach wygnania do al-Kut. W wywiadzie dla irańskiej telewizji, młodszy al-Hakim zobowiązał się, że SCIRI będzie pracowała razem z innymi partiami w nowym Iraku, odbędą się demokratyczne wybory i zwyciężą szyi, gdyż stanowią 60 procent całej populacji Iraku.

Za życia brata Abdul - Aziz al-Hakim kierował brygadą Badr, zbrojnym ramieniem SCIRI, liczącym od 10.000 do 15.000 bojowników wyszkolonych w Iranie. Znaczna część badrowców przeniosła się z Iranu do Iraku i stanowi poważny atut SCIRI. Prawdopodobnie Abdul — Aziz al — Hakim szkolił tych żołnierzy przy pomocy Revolutionary Guards Iran.

W lipcu 2003 r. Abdul Aziz al-Hakim wszedł w skład dobranej przez administrację Bremera 25-osobowej irackiej Rady Zarządzającej i jest jednym z dziewięciu jej rotacyjnych przewodniczących.

3. Ugrupowania polityczne

3.1. IRACKI KONGRES NARODOWY (IRAQ NATIONAL CONGRESS, INC Al-Mu'tamar al-Watani al-Iraqi), utworzony został w 1992 r. Zrzesza wszystkie ważniejsze grupy opozycyjne. Po nieudanej próbie zamachu stanu na Saddama Husajna przy wsparciu CIA w 1996 r. grupa była silnie represjonowana. Wojsko Saddama Husajna zaatakowało INC na północy Iraku zabijając 200 i zmuszając tysiące do ucieczki poza granice kraju. Zawarła sojusz z Demokratyczną Partią Kurdystanu. Wielu przywódców INC znalazło się na emigracji. Obecnie siedzibą organizacji jest Londyn. Od czasów Wojny w Zatoce Perskiej INC otrzymuje największą część amerykańskich funduszy przeznaczonych na opozycyjne wobec Saddama Husajna organizacje. Akt Wyzwolenia Iraku (Iraq Liberation Act), przyjęty przez Kongres w 1988 r., sankcjonuje amerykańskie poparcie dla zmiany reżimu w Iraku i wyróżnia INC jako prawdopodobnego przywódcę zmian. Otrzymała ponad 100 mln dolarów w pierwszej połowie lat 90 tych na walkę z reżimem. Departament Stanu zobowiązał się latem 2002 r. do przekazania temu ugrupowaniu kolejnych 8 mln dolarów. na sprzęt wojskowy.

Przywódcą INC jest dr **Ahmad Chalabi**. Organizacja liczy tysiąc członków (nie licząc osób ze stowarzyszonych grup dysydenckich).

Podłoże: INC jest organizacją, obejmującą wszystkie większe opozycyjne grupy .

Finansowana: przez CIA. Otrzymała ponad 100 milionów USD w pierwszej połowie lat 90. Jawnie finansowana przez Kongres USA 1998, który przyznawał opozycji 97 milionów USD na wojskowe wyposażenie. Pentagon szkolił i pomagał INC (w wysokości 2 milionów USD).

Historia: INC powstała w 1992, w Londynie. Pierwsza próba usunięcia Saddama Husajna przez INC (z poparciem CIA) została zakończona niepowodzeniem w 1995. W 1996, wojska Saddam Husajna i jego Kurdyjscy sprzymierzeńcy atakowali bazy INC w północnym Iraku, zabijając 200 zwolenników i zmuszając tysiące do ucieczki. W grudniu 2002, INC przedstawił wykaz 4000 rekrutów do urzędników Pentagonu, z których 1000 zostało wybranych do szkolenia wojskowego na Węgrzech z U.S. Army w Europie, ażeby dostarczyć podstawę nowej irackiej narodowej armii.

3.2. RUCH NA RZECZ MONARCHII KONSTYTUCYJNEJ (CONSTITUTIONAL MONARCHY MOVEMENT, CMM), składa się z krewnych i zwolenników byłego króla. Irak był monarchią konstytucyjną w latach 1921-1958 i CMM oficjalnie ma na celu jej przywrócenie oraz zjednoczenie różnych grup etnicznych i religijnych w kraju. W 1921 r. książę Faisal wygrał

wybory przeprowadzone pod nadzorem Wielkiej Brytanii i został przywódcą nowego kraju, nazwanego Irakiem. W 1932 r. państwo ogłosiło niepodległość. Irak był monarchią konstytucyjną do 1958 r., kiedy król Faisal II zginął w zamachu.

Liderem CMM jest **Sharif Ali bin al-Hussein**, kuzyn ostatniego króla Iraku. Organizacja liczy niewielu członków, ale jej wpływy mogą wzrosnąć przez sprzymierzenie się z INC i innymi grupami opozycyjnymi.

3.3. WYSOKA RADA REWOLUCJI ISLAMSKIEJ W IRAKU (SUPREME COUNCIL THE ISLAMIC REVOLUTION IN IRAQ, SCIRI, Al-Majlis al-AI'a lil-Thawra al-Islamiyya fi al-'Iraq), założona została w 1982 r. w Iranie, na znak protestu przeciw wojnie irańsko-irackiej. W 1988 r. zmieniły się cele grupy: obalić reżim Saddama. Korzenie organizacji jednak mają wydźwięk religijny, skierowane są na poprawę losu szyickiej większości w Iraku — grupa ma największe wpływy na południu. Saddam, głowa sunnickiego rządu, wywiadu i wojska, często tłumi aspiracje szyickie, zwłaszcza w południowym Iraku. **SCIRI** w Iraku była przeciwna wojnie w 1991, uważała, że najazd na Kuwejt był pretekstem dla agresji przeciw irackiej ludności i nawoływała Irakijczyków do oporu przed obcą agresją.

Przywódcą: Wysokiej Rady jest **Ayatollah Mohammed Bakr al-Hakim**, który latem ub. roku przybył na spotkanie irackich grup opozycyjnych z przedstawicielami administracji Busha. Tradycyjnie jednak SCIRI jest przeciwna militarnej interwencji w Iraku.

Podłoże: SCIRI w Iraku była główną siłą szyickiej opozycji wobec Saddama Husajna, komórkami działającymi potajemnie w południowym Iraku. SCIRI w Iraku popierała zewnętrzną interwencję wojskową przeciwko rządowi Saddama Husajna.

Finansowana: przez Iran.

Stan osobowy: ok. 8 000 członków.

3.4. RUCH WOLNYCH OFICERÓW IRACKICH (IRAQI FREE OFFICERS MOVEMENT, IFOM), grupa powstała w 1996 r. — rok po dezercji generała brygady **Najiba al-Salihiego**, który jest przywódcą organizacji. Powiązania generała ze zbrojnymi siłami irackimi i znajomość wojskowości czynią Ruch potencjalnie jedną z najmocniejszych grup opozycyjnych. Al-Salihi, który przebywa na emigracji, jest zwolennikiem ataku na Irak z trzech stron: Jordanii, kurdyjskiego Iraku i Kuwejtu — bez amerykańskiej pomocy. Twierdził, że może zebrać do 30 tys. żołnierzy, by obalić Saddama.

3.5. IRACKIE POROZUMIENIE NARODOWE (IRAQI NATIONAL ACCORD, INA), zostało założone w 1976 r., współpracuje blisko ze Stanami Zjednoczonymi. Dawniej posiadało siedzibę w Jordanii, teraz — w Londynie, podobnie jak wiele innych dysydenckich grup. Na czele INA stoi **Ayad Allawi**, który latem ub. roku reprezentował organizację na spotkaniach opozycji irackiej z przedstawicielami administracji Busha. INA liczy kilkuset członków. Są to byli oficerowie armii i wywiadu, którzy twierdzą, że mają koneksje z najważniejszymi osobistościami w Iraku.

3.6. IRACKA PARTIA KOMUNISTYCZNA (IRAQI COMMUNIST PARTY, ICP Al-Hizb al-Shuyu'i al-Iraqi) — założona została w 1934 r. przywódca Aziz Muhammad Sekretarz Centralnego Komitetu - Hamid Majid Mousa.

Orientacja: National Secular Opposition Group.

Podłoże: Chce organizować rewolucję proletariatu w Iraku. Popierana przeważnie przez szyickie i kurdyjskie wspólnoty.

Historia: Zyskała popularność w 1948 (w czasie niepokoju), kiedy organizowała strajki dla podwyższenia zarobków, przy stacji pomp ropy naftowej Haditha Petroleum, które miało znaczące miejsce w marszu na Bagdad. W odpowiedzi na rządy, liderzy ICP zostali straceni: pierwszy Sekretarz i członkowie politbiura były powieszani publicznie w 1949 i stali się symbolami dla przyszłych działaczy.

Obejmuje iracki Kurdystan oraz ma też siedzibę w Londynie.

3.7. HIZB AD-DAWA AL-ISLAMIJJA założona została w 1957 r. jako Dżama'at al-Ulama fi an-Nadżaf al-Aszraf ['zgromadzenie alimów w An-Nadżafie] przez uczonych i działaczy szyickich skupionych wokół Muhammada Bakira al-Sadra, najbardziej chyba znanego szyickiego mudżtahida z Iraku. Zmiana nazwy nastąpiła w 1968 r. Al-Sadr był jednak nie tyle organizatorem, co inspiratorem i duchowym przywódcą partii, włączając się bezpośrednio w jej działalność dopiero w kilka miesięcy po powstaniu organizacji. Wśród organizatorów byli także Racionalista.pl

Talib ar-Rifa'i oraz Muhammad Bakir i Mahdi al-Hakim. Pierwotnie al-Sadr nazywał swoje ugrupowanie wykorzystując werset 5, 56 Koranu „Hizb Allah” czyli „Partia Boga”. Ugrupowanie to od początku miało charakter opozycyjny w stosunku do republikańskich władz Iraku, co nasiliło się po dojściu do władzy partii BAAS. Jednak początkowo władze akceptowały swoistą autonomię szyickich centrów w an-Nadżafie i Karbali. Z czasem partia umocniła się także w stolicy, przede wszystkim na Uniwersytecie Bagdadzkim; przyłączali się do niej nawet nieliczni sunnici. W latach 60. partia rozszerzyła swoje wpływy także poza Irak, np. w Libanie. 31 marca 1980 r. iracka Rada Dowództwa Rewolucji wydała dekret nr 461, zgodnie z którym wszyscy członkowie i sympatycy partii podlegają karze śmierci. Na mocy tego dekretu zginęło lub zostało aresztowanych tysiące działaczy i zwolenników HDI. Początkowo partia miała charakter elitarny — jej członkami byli głównie ludzie związani z wyższymi uczelniami religijnymi — z czasem jednak udało jej się dotrzeć do wszystkich grup społecznych. Karta Partii zakłada stosowanie wyłącznie pokojowych metod w celu wprowadzenia zasadniczych zmian i obalenia istniejącej w Iraku władzy. Owe zmiany to doprowadzenie do powstania w Iraku demokratycznej władzy i państwa prawa. Warto przy tym dodać, że w pismach programowych podkreśla się wrogość zarówno wobec ideologii komunistycznych, jak i kapitalistycznych. Partia nawołuje do nawiązania pokojowych stosunków ze wszystkimi krajami graniczącymi z Irakiem, przeciwna jest także wszelkim formom terroryzmu. Wobec działań ze strony kół rządzących władze partii musiały podjąć wszelkie środki mające na celu ochronę swoich członków przed prześladowaniami. Walka to nie jedyny cel HDI. Bardzo istotne znaczenie ma również muzułmańska działalność edukacyjna, co legło zresztą u podstaw organizacji. Mudżtahidowie stwierdzili bowiem, że religia w Iraku, a szczególnie szyizm — upada. Sama partia widzi się jako ruch polityczny, szkoła intelektualna i kierunek kulturowo-cywilizacyjny. W nakreśleniu linii ideowej Partii największą rolę odgrywał jej lider, ajatollah al-Sadr (1935-1980) oraz Muhammad Sadiq al-Sadr (1943-1999) — obaj zostali zamordowani przez baasistowskie służby bezpieczeństwa. Obecnie partia ma największe wpływy na południu Iraku, a jej kwatera główna mieści się w Al-Basrze. Swoje cele partia upowszechnia przez liczne publikacje, między innymi swoje organy prasowe - „Ad-Dawa al-Islamijja” ['propaganda muzułmańska'], „Saut ad-Dawa al-Islamijja” ['głos propagandy muzułmańskiej'], wydawany w Londynie „Saut al-Irak” ['głos Iraku'] oraz „Al-Dżihad” ukazujący się w Teheranie. Pod koniec lat 80-tych było to największe szyickie ugrupowanie w Iraku.

3.8. DEMOKRATYCZNA PARTIA KURDYSTANU (KURDISTAN DEMOCRATIC PARTY, KDP),

powstała w 1946 r., a w 1992 połączyła się z Irackim Kongresem Narodowym. Obecnie posiada stosunkowo dużą autonomię w północno-zachodnim Iraku, gdzie istniała strefa zakazu lotów. Sześć lat temu partia połączyła siły z Saddamem, by zniszczyć konkurencyjną Patriotyczną Unię Kurdystanu (PUK). Bagdad wówczas spojrzał na grupę bardziej przyjaznym wzrokiem. Jednakże w ciągu ostatnich miesięcy KDP naprawiła stosunki z PUK i obie partie mają przedstawicieli w Zgromadzeniu Narodowym Kurdystanu, zebranych na początku października ub. roku. Razem mówią o potrzebie obalenia Husajna. KDP wspomagana jest przez Iran i Turcję

Przywódca KDP to **Massoud Barzani**. Posiadając 15 tys. „żołnierzy” w służbie czynnej i prawdopodobnie 25 tys. w oddziałach milicji, KDP uznawana jest za silniejszą militarnie organizację niż PUK. Uzbrojenie wojsk KDP to broń strzelecka, lekka artyleria produkcji irańskiej, wyrzutnie rakiet, moździerz i postradzieckie rakiety przeciwlotnicze typ SAM-7s.

Podłoże: KDP, dąży do powstania niezależnego regionu dla Kurdów w Północnym Iraku .

Finansowana: Częściowo przez Iran i Turcję.

Historia: KDP jest jedną z dwóch głównych Kurdyjskich partii, założona w 1946, z wojskową obecnością w Północnym Iraku. KDP była sprzymierzona z Iranem od początku wojny 1980-88. Wchłonęła trzy mniejsze partie kurdyjskie w sierpniu 1993 (Kurdistan Popular Democratic Party, the Kurdistan Socialist Party of Iraq, and the Popular Alliance of Socialist Kurdistan). W 1996 r. współpracowała z iracką armią w próbie zniszczenia rywala, Patriotic Union of Kurdistan, ale obie grupy nie są w zbrojonym konflikcie w obecnym czasie. W latach 90-tych zwalczała Workers Party of Kurdistan, w przymierzu z tureckimi siłami zbrojnymi.

3.9. PATRIOTYCZNA UNIA KURDYSTANU (PATRIOTIC UNION OF KURDISTAN, PUK), zorganizowana w 1975 r. Po wojnie w Zatoce partia ta przyłączyła się do Irackiego Kongresu Narodowego. Organizacji udało się przetrwać, mimo że Bagdad wykorzystał KDP, by wspólnie zdławić powstanie zorganizowane przez PUK. Partia brała czynny udział w działalności

opozycyjnej wobec Saddama Husajna, współpracując z rządami Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych. Obecnie jest znaczącą siłą w północno-wschodnim Iraku, gdzie posiada ograniczoną (ale znaczącą) autonomię. Stosunki z KDP uległy znacznej poprawie.

Na czele Patriotycznej Unii Kurdystanu stoi **Jalal Talabani**, który w sierpniu 2002 roku zapewnił w telewizji CNN: - *Ciepło powitamy armię amerykańską w irackim Kurdystanie*. Zapewniał, że Kurdowie wystawią 100 tys. żołnierzy, jeśli zajdzie potrzeba. PUK liczy 15 tys. członków i bojowników. Oddziały PUK posiadają na wyposażeniu czołgi typu T55/54, moździerz o kalibrze 60 mm, 82 mm, 120 mm, a także działa bezodrzutowe oraz armatki i rakiety przeciwlotnicze.

Orientacja: Etniczna Grupa Opozycji Kurdyjskiej.

Założenia: PUK dąży do powstania niezależnego państwa dla Kurdów w północnym Iraku. Z siedzibą w Damaszku; ma stanowisko zbieżne z rządem syryjskim, który ich szkolił i uzbrajał. PUK początkowo unikał jawnych stosunków z Iranem i z Libią, która też ich szkoliła i była głównym pośrednikiem. PUK wspierał plany inwazji USA na Irak i współpracował zbrojnie z siłami USA, żeby uwolnić Irak. Przywódca PUK zaofiarował zwiększenie liczby wojska o 100 000 ludzi, ażeby wesprzeć koalicję przeciwko Saddamowi Husajnowi.

Finansowana: przez Syrię i Libię. Obecnie również przez Iran, Arabię Saudyjską i Turcję.

Historia: PUK jest główną partią Kurdów, która oderwała się od KDP w 1975 r. Następnym tego była współpraca z Iranem w październiku 1986 r. PUK zobowiązała się do wspólnej walki, aż do obalenia rządu w Iraku. Ograniczyła współpracę z Iranem na korzyść Arabii Saudyjskiej i Turcji.

Miejsce: Północny Irak

Stan osobowy: ok. 4 000 żołnierzy.

*

Bydgoszcz 2003

Zobacz także te strony:

[Iracka Apokalipsa: Co rząd Polski powinien zrobić](#)

[Z perspektywy irackiej](#)

[O kłamstwach USA i o TVN](#)

[Skromna propozycja: List otwarty do TVN 24](#)

[Bój się USA](#)

(Publikacja: 04-05-2005 Ostatnia zmiana: 12-05-2005)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4119) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4119>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do

okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl